

עין משפט
גד מצוה

ע:

אַלמא לא קני ליה רביה. והא דאמר בפ"ק דקידושין (דף טו. ושם) דעבד עברי גופו קנוי היינו לענין שצריך גט שחרור ואין יואל באמירה בעלמא אצל לענין מזות לא והא דשרי בשפחה כנענית היינו משום שצריך שיעבוד את רבו צין ציוס צין

הערל פרק שמיני יבמות

הכא נמי לא קני. גופיה לרביה וישראל מעליא הוא וחייב בפסח: **ושמעין ליה לר' אליעזר דאמר מופנה מזד אחד למדין**. אס אין להשיב ואס יש להשיב משיצין וכאן יש תשובה מה לפסח שכן חייצין עליו כו' דלעיל. ולקמן בפרק מזות חלילה (דף קד.) שמעינן לרבי אליעזר דאמר מופנה מזד אחד למדין

ואמאי לא קני ליה רביה הכא נמי לא קני ליה רביה אלא לאפנויי ואכתי מופנה מצד אחד הוא ושמעינן ליה לר' ^(א)אליעזר דאמר ^(ב)מופנה מצד אחד למדין ומשיבין ביון דלגופיה לא צריך שדי חד אלמד ושדי חד אמלמד והוה ליה גזירה שוה מופנה משני צדדין אי מה פסח אונן אסור בו אף תרומה אונן אסור בה א"ר יוסי בר חנינא אמר קרא ^(ג)(זר) ^(ד)יוכל זר ^(ה)זרות אמרתי לך ^(ו)ולא אנינות אימא ולא ערלות הא כתיב יתושב ושכיר ומה ראית מסתברא ערלות הו"ל לרבוויי שכן ^(ז)(מעשי"ם כרותי"ם בדב"ר העב"ד) מחוסר מעשה ומעשה בגופו יענוש כרת וישנו לפני הדבור יומילת זכריו ועבדיו מעכבת אדרבה אנינות הוה ליה לרבוויי שכן ישנה בכל שעה ונוהגת באנשים ונשים ואין בידו לתקן את עצמו הנך נפישן רבא אמר בלא הנך נפישן נמי לא מצית אמרת שבקינן ערלות דכתיב בגופיה דפסח וילפינן אנינות מפסח דפסח גופיה ממעשר גמרינן אי מה פסח מילת זכריו ועבדיו מעכבת אף תרומה מילת זכריו ועבדיו מעכבת אמר קרא ^(א)ומלתה אותו אז יאכל בו ^(ב)מילת זכריו ועבדיו מעכבת בו מלאכול בפסח ואין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה אי הכי אימא ^(ג)כל ערל לא יאכל בו בו אינו אוכל אבל אוכל הוא בתרומה הא כתיב תושב ושכיר ומה ראית מסתברא ערלות דגופיה הוה ליה לרבוויי שכן מעשה בגופו יענוש כרת אדרבה מילת זכריו ועבדיו הוה ליה לרבוויי שכן ישנה בכל שעה הנך נפישן ואב"א בלא ^(א)[הנך] נפישן נמי לא מצית אמרת מי איכא מידו דערלות דגופיה לא מעכבא ביה ערלות דאחריני מעכבא ביה השתא דאמרת בו לדרשה הוה דאתא ^(ב)^(א)כל בן נכר לא יאכל בו למה לי ^(א)בו המרת

משמל פסע אחת שזב אינה חזרת עליו: לא מצינן אמרת. דנילף תרומה מפסח לענין אנינות ^(א)ומוקי קרא דמיטענא לערלות: **שנקינן ערלות דכתיב בגופיה דפסח**. ולא מגמרינן לה ^(א) ^(ב)מתרומה בג"ש דחושב ושכיר וילפינן אנינות כו': **ממעשר גמר**. לקמן בפרקין (דף עג.) ^(א)ה"ג **מפסכרא ערלות דגופיה הוה ליה לרבוויי כו'**: המרת

ממשל פסע אחת שזב אינה חזרת עליו: לא מצינן אמרת. דנילף תרומה מפסח לענין אנינות ^(א)ומוקי קרא דמיטענא לערלות: **שנקינן ערלות דכתיב בגופיה דפסח**. ולא מגמרינן לה ^(א) ^(ב)מתרומה בג"ש דחושב ושכיר וילפינן אנינות כו': **ממעשר גמר**. לקמן בפרקין (דף עג.) ^(א)ה"ג **מפסכרא ערלות דגופיה הוה ליה לרבוויי כו'**: המרת

משמל פסע אחת שזב אינה חזרת עליו: לא מצינן אמרת. דנילף תרומה מפסח לענין אנינות ^(א)ומוקי קרא דמיטענא לערלות: **שנקינן ערלות דכתיב בגופיה דפסח**. ולא מגמרינן לה ^(א) ^(ב)מתרומה בג"ש דחושב ושכיר וילפינן אנינות כו': **ממעשר גמר**. לקמן בפרקין (דף עג.) ^(א)ה"ג **מפסכרא ערלות דגופיה הוה ליה לרבוויי כו'**: המרת

משמל פסע אחת שזב אינה חזרת עליו: לא מצינן אמרת. דנילף תרומה מפסח לענין אנינות ^(א)ומוקי קרא דמיטענא לערלות: **שנקינן ערלות דכתיב בגופיה דפסח**. ולא מגמרינן לה ^(א) ^(ב)מתרומה בג"ש דחושב ושכיר וילפינן אנינות כו': **ממעשר גמר**. לקמן בפרקין (דף עג.) ^(א)ה"ג **מפסכרא ערלות דגופיה הוה ליה לרבוויי כו'**: המרת

מסורת הש"ס

(א) [צ"ל אליעזר]. (ב) [ולקמן עד. שבת פד. קלח. צ"ק כה: מדה כז:]; (ג) [נטעות וכן לעיל סח: ולקמן עא. ליתא]; (ד) [לעיל סח: לקמן עא.]; (ה) [פסחים טו, טז, טז, טז]; (ו) [ויקרא יד, ט] [שם]; (ז) [ז"ל ומוקס. יעב"ץ, וי] [צ"ל לתרומה]; (ח) [ושם ד"ה מי אחיה]; (ט) [ושם ד"ה ומה מעשר וכו' הניחו במיתה]; (ס) [בבבבס י:ז, ט בפ"א אינו,]

תורה אור השלם

1. וְכָל דָּךְ לֹא יֵאבֵל קֹדֶשׁ תּוֹשֵׁב בְּתוֹךְ וְשֹׁכֵד לֹא יֵאבֵל קֹדֶשׁ: וּיְקַדֵּשׁ כָּכָי וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקִּנְיָן כֶּסֶף וּמִלְתָּה אֹתוֹ אִזּוּ יֵאבֵל בוֹ: שְ�מוֹת יב מִדּוּ 3. וְכִי יִגְדֹר אֶתְּךָ גֵּר וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה לֹא כָל זָכָר וְאִזּוּ יִקְרָב לַעֲשֹׂהוּ וְהָיָה בְּאוֹרֹחַ הָאָרֶץ וְכָל עֶרְלָה לֹא יֵאבֵל בוֹ: שְ�מוֹת יב מִדּוּ 4. וְיֵאמֶר יְיָ אֵל מִשְׁחָ וְאֶהְיֶה פֶסַח לְיָי הַפֶּסַח כָּל בֶּן גֵּר לֹא יֵאבֵל בוֹ: שְ�מוֹת יב מִדּוּ

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ושפתי ליה כו' ולא הוי בעי לביהדר. עיין לקמן קד ע"א ברש"י ד"ה אהן אהן וכי ובשבת דף קלח ע"א ד"ה מזל אחד ובקידושין דף טו ע"א ד"ה ונאמר להלן אהן:

הגהות הב"ח

(א) גמ' השתא דאמרת זו לדרשא הוא דלמא כל ערל לא יאכל בו דין כן נכר לא יאכל בו למה לי כל ערל לא יאכל בו בו אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ומורור כל בן גבר לא יאכל בו בו המרת דת פוסלת ואין המרת דת פוסלת במעשר ואינערין למכנז ערל כ"ל: (ב) רש"י ד"ה ומלת זכרו וכו' אז יאכל בו היינו געלוי: (ג) ד"ה שנקינן וכו' לה אתרומה בג"ש:

מוסף רש"י

מופנה מצד אחד למדין ומשיבין. גורס שזה שאינה מופנה משני צדדיה אלא מזד אחד, למדין ממנה אס אין להשיב, אצל אס יש להשיב משיצין (שבת קלא.).

ו א מיי"פ"ג מהלכות בכורים הלכה ה ופ"ב מהל' אבות הטומאה הלכה טו:

ז ב מיי"פ"א מהלכות מילה הלכה א ספג עשין כח טו"ע י"ד סימן רפא:

ח ג מיי"פ"ה מהלכות קרבן פסח הלכה ה ופ"ט הלכה ט:

תוספות ישנים

(א) ועי'ל' אגב דכתיב בתרומה לא יאכל בו כתיב נמי בפסח לא יאכל בו, א"צ מכיון שהג"ש מלמדת חסור לומר דערל חסור בתרומה כמנה בלשון חסור ולהכי כתיב לא יאכל בו:

ללא הוי דרבנן אלא כשמת ציוס או נקצר ציוס למאן דאזיל בתר קבוצה דלא תפיס לילו עמו מדאורייתא אצל אס מת בלילה הוי אונן כמת ציוס דהיינו כיוס מר והא דפריך בפרק טבול יוס (נבחים ט: ושם) וסגר רבי שמעון אנינות לילה דרבנן והתניא רבי שמעון אומר שלמים כשהוא שלם הוא מציא ולא כשהוא אונן מניין לרבות תודה כו' מניין לרבות פסח כו' קתני מיהא פסח התם לא מצי לשנויי כשמת בלילה דמשמע ליה דמרבי ליה לענין הצאה דאין יכול יפסוק האנינות עד הלילה שהוא התחלת זמן אחילתו ואמאי חסור להציא: **אף תרומה אונן אסור** בה. בלא גזירה שוה הוה מצי למיפטר דליתסר אונן בתרומה מדאיתקש תרומה לצבורים לקמן (דף עג.) ובכורים למעשר ומיהו בכמה מקומות יכול לומר וליטעמין ולא קאמר: **שצבן מעשים כרותים**. הוה מצי למימר שכן נכרתו עליה י"ג צריתות: **הנך נפישן**. בלא הנך נפישן מצי ה"מ למימר דכרת עדיפא ליה כדלקמן (דף עג.): **דפסח גופיה ממעשר גמר**. פירוש בגזירה שוה דממנו ממנו וא"ת ושאר כל הקדשים מנגן דכל הקדשים חסורים לאונן כדאמר בזבחים בפ' טבול יוס (דף קב.) ^(א)מק"ו ממעשר ואק"ו איכא למיפטר מה למעשר שכן טעון כסף לורה דהכי פריך רבא גופיה בפ' בתרא דמכות (דף ק:.) גבי הא דיליף מלקות צאזכל תודה ושלמים חוץ לחומה בק"ו ממעשר וי"ל דשאר קדשים גמרינן מפסח צהיקשא דזאת התורה דהתם איתקוש כל הקדשים כדאמר בפ"ק דזבחים (דף ד:) ובמנחות צסוף התודה (דף פג:) וצההוא קרא כתיב נמי פסח דדרשין ^(א)ציוס לוותו זה צבור ומעשר ופסח ואע"ג דצההוא קרא נמי כתיב ולמילואים שהם קדשי שעה וקדשי שעה גאכלים צאנינות כדמוכח בפ' טבול יוס (נבחים קב.) לאו בכל קדשי שעה קאמר דנאכלין צאנינות אלא צהנהו דאיירי צהו התם דוקא והא דמשמע בפרק איחור מקומן (סד דף ג:) דהוי פלוגתא בצדכר הלמד בגזירה שוה אס חזר ומלמד צהיקשא היינו היכא דמלמד קודש ואיכא למ"ד התם דוקא דכי הוו שניהם קודש דאין חזר ומלמד אצל הכא דמעשר דגן חולין הוא לכולי עלמא חזר ומלמד צהיקש כדאשכחן התם צהדיא שלמדנו לתודה צצאה מן המעשר מדאיתקש לשלמים ושלמים גופייהו גמרי שס שס ממעשר (סס): **אי מה פסח מילת זכריו ועבדיו מעכבתו** בו'. תימה דהא הך סוגיא כר' אליעזר ור' אליעזר גופיה דריש צמכילתא דמילת עבדיו אין מעכבת אדם מלאכול בפסח ודריש אז יאכל צו העבד ואמר רבינו יצחק דגמ' לפוס רהיטא נקט כר' עקיבא דדריש אז יאכל צו האדון ולר"א מוכריו פריך: **בו אינו אוכל אבץ אוכל** הוא בתרומה. אצל מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה בג"ש דחושב ושכיר וצו דכתיב ציה אחא למימר דאינה מעכבת צמנה ומרור:

ט **(הכי גרסינן כל ערל לא יאכל** בו **צמה** ל'. ולא גרסינן חושב ושכיר דהא אוקימנא קרא כו' לגזירה שוה ועקרנא ליה מפשטיה לגמרי):